

a) 1962   b) 1968   c) 1972   d) 1980

22. .... places can be mentioned as the soul of tourism.

a) Historical   b) Religious   c) Heritage   d) Sightseeing

23. The word 'tourism' comes from..... Language.

a) Latin   b) Greek   c) English   d) Dutch

24.----- is known as the father of modern tourism business.

a) King Sahava Edward   b) John Sergeant
c) Thomas Cook   d) Jeremy Bentham

25. Taj Mahal is a monument situated on the bank of the river .....

a) Yamuna   b) Ganga   c) Brahmaputra   d) Kaveri

26. The Astronomical Observatory 'Jantar Mantar' in Jaipur was built by.....

a) Raja Mansinh   b) Raja Jaisinh
c) Raja Sawai Jaisinh   d) Raja Pratapsinh

Q 2 Write short notes on the following:

1. Archives
2. Archives in India
3. Archives in Maharashtra
4. Government archives
5. Types of archival documents
6. Archives of private research institutes
7. Types of archives
8. Importance of archives
9. Digital archives
10. The concept of local historiography
11. Significant aspects of local historiography
12. Research in oral history in India
13. The importance of oral history
14. Limitations of the survey method
15. Features of interview technique
16. The importance of museums.
17. World Heritage Organization
18. Temperature and humidity.
19. Method of fumigation to documents
20. Inpainting method
21. The benefits of heritage tourism.

22. The nature of medieval tourism.
23. Heritage tourism destinations in Maharashtra.
24. Scope of heritage tourism.
25. Mixed heritage sites

Q 3 Write detailed answers to the following questions

1. Explain the meaning and types of archives.
2. Give information of digital archives.
3. Explain the meaning and importance of archives.
4. Discuss the concept of local historiography in detail.
5. Give information about the survey method as a tool for local historiography.
6. Give information about interviewing as a local historiography tool.
7. Give information about questionnaire method as a tool for local historiography.
8. Give information about traditional resources of oral history in research in Indian history.
9. Explain the definition and nature of museum.
10. Explain the types of museums.
11. State the physical and environmental causes of the destruction of objects.
12. Explain the meaning and definition of tourism.
13. Give information about the natural heritage tourism destinations in India.
14. Give information about the cultural heritage tourism destinations in India.
15. Give information about the historical heritage tourism destinations in India.

मराठी भाषांतर

प्रश्न १ : खालीलपैकी योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा-

१. भारताचे राष्ट्रीय पुराभिलेखागार -----येथे आहे.
अ) दिल्ली   ब) मुंबई   क) मद्रास   ड) कलकत्ता
२. धुळे येथील राजवाडे संशोधन मंडळातर्फे -----हे त्रैमासिक प्रसिद्ध करण्यात येते.
अ) मराठ्यांच्या इतिहासाची साधने   ब) संशोधक
क) इंडियन हिस्ट्री जर्नल   ड) इतिहास आणि संस्कृती
३. वा. सी. बेंद्रे यांनी-----येथील कागदपत्रांच्या आधारे संभाजी महाराजांच्याविषयीच्या कागदपत्रांचे पुनर्मुल्यांकन केले.
अ) दिल्ली   ब) मुंबई   क) लंडन   ड) गोवा
४. स्वामी रामानंद तीर्थ संशोधन संस्था -----येथे आहे.
अ) धुळे   ब) विदर्भ   क) हैद्राबाद   ड) औरंगाबाद
५. धुळे येथील-----या संस्थेत डिजिटल अर्काइव्ह सुरु करण्यात आले आहे.
अ) भारत इतिहास संशोधक मंडळ   ब) राजवाडे इतिहास मंडळ
क) भांडारकरओरिएंटलरिसर्च इन्स्टिट्यूट   ड) डेक्कन कॉलेज

२६. जयपूर येथील जंतर-मंतर ही खगोलशास्त्राची वेधशाळा .....यांनी बांधली आहे.

अ) राजा मानसिंह

ब) राजा जयसिंह

क) राजा सवाई जयसिंह

ड) राजा प्रतापसिंह

प्रश्न २ : टीपा लिहा

१. पुराभिलेखागार
२. भारतातील पुराभिलेखागारे
३. महाराष्ट्रातील पुराभिलेखागारे
४. शासकीय पुराभिलेखागारे
५. पुराभिलेखीय कागदपत्रांचे प्रकार
६. खाजगी संशोधन संस्थांचे दत्तरखाने
७. पुराभिलेखागाराचे प्रकार
८. पुराभिलेखागाराचे महत्त्व
९. डिजिटल पुराभिलेखागार
१०. स्थानिक इतिहासलेखनाची संकल्पना
११. स्थानिक इतिहास लेखनातील महत्त्वाचे पैलू/घटक
१२. मौखिक इतिहासाचे भारतातील संशोधन
१३. मौखिक इतिहासाचे महत्त्व
१४. सर्वेक्षण पद्धतीच्या मर्यादा
१५. मुलाखत तंत्राची वैशिष्ट्ये
१६. संग्रहालयाचे महत्त्व.
१७. जागतिक वारसा संघटना.
१८. तापमान व आर्द्रता.
१९. कागदपत्रांना धुरी देण्याची पद्धती
२०. इन पेन्टिंग पद्धती.
२१. वारसा पर्यटनाचे फायदे.
२२. मध्ययुगीन पर्यटनाचे स्वरूप.
२३. महाराष्ट्रातील वारसा पर्यटन स्थळे.
२४. वारसा पर्यटनाची व्याप्ती.
२५. मिश्र वारसा स्थळे

प्रश्न ३ : खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

१. पुराभिलेखागाराचा अर्थ सांगून पुराभिलेखागाराचे प्रकार विशद करा.
२. डिजिटल पुराभिलेखाराची माहिती द्या.
३. पुराभिलेखागार म्हणजे काय ते सांगून पुराभिलेखागाराचे महत्त्व विशद करा.
४. स्थानिक इतिहासलेखनाची सविस्तर चर्चा करा.
५. स्थानिक इतिहास लेखनाचे साधन म्हणून सर्वेक्षण पद्धतीची माहिती द्या.
६. स्थानिक इतिहास लेखनाचे साधन म्हणून मुलाखत तंत्राची माहिती द्या.
७. स्थानिक इतिहास लेखनाचे साधन म्हणून प्रश्नावली पद्धतीची माहिती द्या.
८. भारतीय इतिहास संशोधनातील मौखिक इतिहासाच्या पारंपारिक साधनांची माहिती द्या

९. वस्तूसंग्रहालयाची व्याख्या, स्वरूप स्पष्ट करा.
१०. संग्रहालयाचे प्रकार विशद करा.
११. वस्तूंच्या विनाशाचे भौतिक व पर्यावरणीय कारणे सांगा.
१२. पर्यटन म्हणजे काय सांगून पर्यटनाची व्याख्या विशद करा?
१३. भारतातील नैसर्गिक वारसा पर्यटन स्थळांची माहिती सांगा.
१४. भारतातील सांस्कृतिक वारसा पर्यटन स्थळांची माहिती सांगा?
१५. भारतातील ऐतिहासिक वारसा पर्यटन स्थळांची माहिती सांगा?